

Намунаи ҳалли мисолҳо дар забони Паскал

Омузгори фанни информатика
мактаби раками 11 ноҳияи Сух

Д. Сармисоков

Чашма-2017

1. Барномае тартиб диҳед, ки миқдори ҳарфҳои ҳарҳелаи калимаи додашударо муайян намояд. Мисол : Мактаб –дар ин калима миқдори ҳарфҳои ҳарҳела-5 то яъне М,А,К,Т,Б . Ҳарфи А ду маротиба иштирок карда истодааст.

```
uses crt;
var s:string;
    r:real;
    i,j,n:integer;
begin
    clrscr;
    r:=0;
    write('Калимаро дохил кунед-');
    readln(s);
    for i:=1 to length(s) do begin
        n:=0;
        for j:=1 to length(s) do begin
            if s[i]=s[j] then inc(n);
        end;
        r:=r+1/n;
    end;
    writeln('миқдори ҳарфҳои гуногун = ', r:1:0); readln;
end.
```

2. Барномае тартиб диҳед, ки ҳамаи тақсимкунандагони адади натуралии А-ро ба экран ҷоп намояд. Мисол: Адади 12- тақсимкунандагони ин адад ; 1,2,3,4,6,12

```
uses crt;
var a,n,c,d:word;
begin
    clrscr;
    write('Ададро дохил кунед-');
    readln( a );
    n:=1;
    writeln('Тақсимкунандагони ин адад инхоянд:');
    while ( n <= sqrt(a) ) do begin
        c:=a mod n;
        d:=a div n;
        if c = 0 then begin
            writeln( n );
            if n <> d then writeln( d );
        end;
        inc( n );
    end;
    readln;
end.
```

3. Барномае тартиб диҳед, ки ҳамаи ададҳои мукаммали то 10000 бударо ба экран ҷоп намояд. Адад мукамал гуфта мешавад, агар он ба суммаи тақсимкунадагони худ (ба ғайр аз худ) адад) баробар бошад. Мисол: Адади 496- тақсимкунадагони ин адад , рақамҳои 1,2,4, 8,16,31,62,124,248 яъне $496=1+2+4+8+16+31+62+124+248$

```
uses crt;
const LIMIT = 10000;
var n,i,j,s,lim,c,d : INTEGER;
begin
  clrscr;
  for i:=1 to LIMIT do begin
    s:=1; lim:=round(sqrt(i));
    for j:=2 to lim do begin
      c:=i mod j;
      d:=i div j;
      if c = 0 then begin
        inc(s,j);
        if (j<>d) then inc(s,d)
      end;
    end;
    if s=i then writeln(i);
  end;
  readln;
end.
```

4. Барномае тартиб диҳед, ки ҳамаи ададҳои содаи то 500 бударо ба экран ҷоп намояд. Адад сода гуфта мешавад, агар он ба ғайр аз худ ва 1 дигар тақсимкунанда надошта бошад. Мисол: Адади 13 . Ин адад фақат ба 1 ва 13 тақсим мешавад, бинобарин ин ададро сода гуфта мешавад.

```
uses crt;
const LIMIT = 500;
var i,j,lim : INTEGER;

begin
  clrscr;
  writeln;
  for i:=1 to LIMIT do begin
    j:=2; lim:=round(sqrt(i));
    while (i mod j <> 0) and (j <= lim) do inc( j );
    if (j > lim) then write( i, ' ' );
  end;
  readln;
end.
```

5. Барномае тартиб диҳед, ки полнндром будан ё набудани калимаи додашударо муайян намояд. Калимаи дугарафа гуфта ҳамон калимаҳоро

меноманд, ки аз харду тараф якхела хонда мешавад. Мисол : Шаш-ин калимаи дутарафа, яъне аз баръакс хонем ҳам шаш мешавад. Навруз-ин калима дутарафа нест , яъне аз баръакс хонем Зурван мешавад.

```
uses crt;
var s1,s2:string;
    i:integer;
begin
    clrscr;
    write('Калима ро дохил кунед-');
    readln(s1); s2:='';
    for i:=length(s1) downto 1 do begin
        s2:=s2+s1[i];
    end;
    if s1=s2 then writeln(s1, ' - дутарафа')
        else writeln(s1, ' - дутарафа не');readln;
end.
```

6. Барномае тартиб диҳед, ки суммаи рақамҳои адади додашударо муайян намояд. Мисол: 758-Суммаи рақамҳои ин адад ба 20 баробар, яъне $20=7+5+8$.

```
uses crt;
var a,x:integer;
    i,s:integer;
begin
    clrscr;
    writeln('ададро дохил кунед');
    readln( a ); x:=a;
    s:=0;
    while ( x<>0 ) do begin
        s := s + (x mod 10);
        x := x div 10;
    end;
    writeln( 'Сумма рақамҳои адади ',a,' = ', s );readln;
end.
```

7. Барномае тартиб диҳед, ки миқдори ҳарфи “а” калимаи дилхоҳро муайян намояд. Мисол: Мактаб-миқдори ҳарфи “а” дар ин калима 2-то, Ҷузбекистон-миқдори ҳарфи “а”-0

```
uses crt;
var d : string[30];
    n,i : integer;
begin
    write('маатро дохил кунед- ');
    readln(d);
    n:=0;
    for i:=1 to length(d) do
        if d[i]='a' then n:=n+1;
```

```

write('Дар матн миқдори ҳарфи a=',n);
readln;
end.

```

8. Барномае тартиб диҳед, ки дар калимаи додашуда мавҷуд будан ё набудани ҳарфи “о” муайян намояд. Мисол: Узбекистон-дар ин калима ҳарфи “о” мавҷуд, калимаи Математика-ҳарфи “о” надорад

```

uses crt;
var t : string;
    i : integer;
    ot : boolean;
begin
  clrscr;
  writeln('матнро дохил намоед:');readln(t);
  for i:=1 to length(t) do
    if t[i]='o' then ot:=true;
  if ot=true then write('дар матн ҳарфи о мавҷуд')
    else write('дар матн ҳарфи о мавҷуд не');
  readln;
end.

```

9. Барномае тартиб диҳед, ки адади додашудан дар системаи ҳисоби даҳӣ бударо ба системаи ҳисоби шонздаҳӣ гардонад. Мисол: 26 дар системаи даҳӣ-1А дар системаи ҳисоби шонздаҳӣ, $36_{10}=24_{16}$ ва гайраҳо

```

var a : longint;
function DEC_HEX(x:longint):string;
const digits:array [0..15] of char =
('0','1','2','3','4','5','6','7',
'8','9','A','B','C','D','E','F');
var res:string; d:0..15;
begin
  res:='';
  while (x<>0) do begin
    d:=x mod 16;
    x:=x div 16;
    res:=digits[d]+res;
  end;
  DEC_HEX:=res;
end;
begin
  readln( a );
  writeln( DEC_HEX(a) );readln;
end.

```

10. Барномае тартиб диҳед, ки адади дар системаи ҳисоби дуй додашударо ба системаи ҳисоби шонздаҳӣ гардонад. Мисол: 1000-дар системаи ҳисоби дуй, дар системаи ҳисоби даҳӣ 8, $100_2=4_{10}$, $1010_2=10_{10}$ ва ғайраҳо

```
var a : string;
function BIN_DEC(x:string):longint;
const digits:array [0..1] of char = ('0', '1');
var res, ves:longint; i, j:byte;
begin
    res:=0; ves:=1;
    for i:=length(x) downto 1 do begin
        j:=0;
        while (digits[j]<>x[i]) do inc(j);
        res:=res+ves*j;
        ves:=ves*2;
    end;
    BIN_DEC:=res;
end;
begin
    readln( a );
    writeln( BIN_DEC(a) );
end.
```

11. Барномае тартиб диҳед, ки адади додашударо аз баръаксаш нависад. Мисол: 1256-6521, 78945-54987

```
Uses crt;
var a: LongInt;
begin
    clrscr;
    Write('Ададро дохил кунед'); ReadLn (a);
    repeat
        Write (a mod 10); a := a div 10;
    until a = 0; end.
```

12. Барномае тартиб диҳед, ки адади натуралии додашударо дар намуди квадрати ду адад навиштан мумкин будан ё набуданро аниқ намояд. Агар мумкин бошад, онгоҳ ҳамон ададхоро дар экран чоп намояд, вагарна хабари мумкин нестро чоп намояд. Мисол: 29-ро мо метавонем дар намуди 2^2+5^2 нависем.

```
Uses crt;
var a, n: LongInt;
b: Real;
begin
    clrscr; write('Ададро дохил кунед');
    ReadLn (a);
    for n := 1 to Trunc (Sqrt (a)) do
        begin
            b := Sqrt (a - Sqr (n));
```

```

if (Int (b) = b) and (b > 0) then
begin
WriteLn (n, ', ', ', Trunc (b));
Exit;
end;
end;
WriteLn ('Ин ададро дар намуди квадрати ду адад навиштан
мумкин нест');
end.

```

13. Қатори S, ки аз ҳарфҳои латини ва фосила (пробел) иборат аст, дода шудааст. Барномае созад, ки аз чанд калима иборат будани ин қаторро муайян намояд. Мисол: S='Salom Dunyo'. Ин қатор аз ду калима иборат аст, яъне ҷавоб 2

```

Uses crt;
var S: string; i, Count, State: Integer;
begin
clrscr;
write('Матрно дохил кунед');
ReadLn (S);
Count := 0; State := 1;
for i := 1 to Length (S) do
Case State of
1: if UpCase (S[i]) in ['A'..'Z'] then
begin
Inc (Count);
State := 2;
end; {if}
2: if not (UpCase (S[i]) in ['A'..'Z']) then State := 1;
end; {case}
WriteLn (Count);
end.

```

14. Барномае созад, ки ҳангоми дохил намудани дахто қатори матнӣ, онҳоро ба усули алфибо (алфавит) сара намояд. Мисол: Akbar,Alham,Sanjar,Suhrob,Rashid,Firdavs,Halim,Bobur,Vali,Jahongir ҳангоми даровардани ин қаторҳо чунин ҷавоб гирифташ лозим: Akbar,Alham,Bobur,Firdavs,Halim,Jahogir,Rashid,Sanjar,Suhrob,Vali

```

Uses crt; const N = 10;
type TStrs = array[1..N] of string;
var S: TStrs;
i: Integer;
procedure Sort (var S: TStrs);
var i, j: Integer; tmp: string;
begin
clrscr; Writeln('Матн дар ҳолати сараи алифбо');

```

```

for i := 1 to N - 1 do
for j := i + 1 to N do
if S[i] > s[j] then
begin
tmp := S[i]; S[i] := S[j];
S[j] := tmp; end;
end;
begin
for i := 1 to N do
ReadLn (S[i]); Sort (S);
WriteLn; for i := 1 to N do
WriteLn (S[i]);
end.

```

15. Барномае тартиб диҳед, ки миқдори рақамҳои матни дохилкардари ҳисоб намояд. Мисол: Ман дар синфи 9 ум мехонам. Ҷавоб 9

```

Uses crt;
const Digits : set of char=['0'..'9'];
var s,d:string;
    i:integer;
begin
    clrscr;
    writeln('Матнро дохил кунед, ки дар он рақам мавҷуд
бошад:'); readln(s);
    writeln('Дар матн ин рақамҳо мавҷуданд:');
    i:=1;
    Repeat
        while NOT(s[i] in Digits) and (i<=length(s)) do
inc(i);
        d:='';
        while (s[i] in Digits) and (i<=length(s)) do begin
            d:=d+s[i];
            inc(i);
        end;
        if length(d)<>0 then writeln(d);
    Until (i>length(s));readln;
end.

```

16. Барномае тартиб диҳед, ки матни додашударо ба калимаҳо ҷудо намуда нависад.

Мисол: Ман ба мактаб меравам.

**Ман
ба
мактаб
меравам**

```
uses crt;
```



```

const Alpha : set of
char=['A'..'Z', 'A'..'П', 'P'..'Я', 'a'..'z', 'a'..'п', 'p'..'я'
];
var s,t:string;
    i:integer;
begin
    clrscr;
    writeln('Матнро дохил кунед'); readln(s);
    writeln('Дар матн ин калимаҳо иштирок доранд :');
    i:=1;
    Repeat
        while NOT(s[i] in Alpha) and (i<=length(s)) do
inc(i);
        t:='';
        while (s[i] in Alpha) and (i<=length(s)) do begin
            t:=t+s[i];
            inc(i);
        end;
        if length(t)<>0 then writeln(t);
    Until (i>length(s));readln;
end.

```

16. Барномае тартиб диҳед, ки миқдори калимаҳои матни додашударо ҳисоб намояд. Мисол : Ман дар олимпиада ғолиб мешавам. Ҷавоб 5, яъне дар матн 5-го калима иштирок намуда истодааст.

```

Uses crt;
const Alpha : set of
char=['A'..'Z', 'A'..'П', 'P'..'Я', 'a'..'z', 'a'..'п', 'p'..'я'
];
var s:string;
    i:integer;
    wc:integer;
begin
    clrscr;
    writeln('Матнро дохил намоед:'); readln(s);
    i:=1; wc:=0;
    Repeat
        while NOT(s[i] in Alpha) and (i<=length(s)) do
inc(i);
        if (i<=length(s)) then inc(wc);
        while (s[i] in Alpha) and (i<=length(s)) do inc(i);
    Until (i>length(s));
    writeln('Миқдори калимаҳои матн = ',wc);
end.

```

17. Барномае тартиб диҳед, ки матни додашударо аз руи ғечонидни алифбо (аз руи калид) рамзӣ гардонад. Мисол: агар калид 1 бошад, матнро бо як ҳарфи оянда иваз намуда рамзӣ қунонад. (Ман-нбо) агар калид 2-бошад бо дуюм ҳарфи ҳамсоя иваз намуда рамзӣ қунонад (ман-овп)

```
Uses crt;
var s:string;
    i,key:integer;
begin
    clrscr;
    writeln('Матнро дохил намоед'); readln(s);
    writeln('Калидро дохил намоед(рақамҳои аз 1 то 255)');
    readln(key);
    for i:=1 to length(s) do s[i]:=char( ord(s[i]) + key
);
    writeln('Матни рамзиқунонидашуда ин намудро соҳиб аст
: ',s);readln;
end.
```

18. Барнома тартиб диҳед, ки ҳамаи ададҳои сарақам, ки суммаи рақамҳои он ба рақами додашуда баробар аст дар экран ҷоп намояд. Мисол : Он ададҳои сарақам ки суммаи рақамҳояшон ба 5 мебошад. 113, 122,131,212,221,311

```
Uses crt;
Var X1,x2,x3,k:integer;
Begin
Clrscr;write('Ададо дохил намоед');
Readln(k);
For x1:=1 to 9 do
For x2:=1 to 9 do
For x3:=1 to 9 do
Begin
If x1+x2+x3=k then Writeln('Ин ададҳо
инҳоянд:',x1,x2,x3);
End;readln;
End.
```

19. Сатри аз матн иборат буда дода шудааст. Барномае созед, ки симболи аз ҳама бисёр иштирок мекардаи сатро муайян намояд ва ин символ чанд маротиба омаданшаро дар экран ҷоп намояд. Мисол: Ман дар олимпиада иштирок намудаам. Симболи аз ҳама бисёр иштирок намуда “а”. Микдори он 7, яъне ҳарфи “а” дар матни болои 7 маротиба иштирок кардааст.

```
uses crt;
var i,j,max,jmax:integer;
s:string;
b:array[1..255]of integer;
c:array[1..255]of char;
```

```

begin
  clrscr;
  write('матрно дохил намоед.: ');
  readln(s);    i:=1;
  while length(s)<>0 do
  begin
    c[i]:=s[1];    b[i]:=0;    j:=1;
    while j<=length(s) do
    begin
      if s[j]=c[i]
      then
        begin
          b[i]:=b[i]+1;
          delete(s,j,1);
        end
      else j:=j+1;
    end;    i:=i+1;
  end;    max:=b[1];jmax:=1;
  for j:=1 to i-1 do
  if b[j]>max
  then
    begin
      max:=b[j];    jmax:=j;
    end;
  writeln('дар ин матн символи ',c[jmax],
  ' аз хама бисёр иштирок менамояд: ',max);
  readkey;
end.

```

20. Массиви N, ки аз X элемент иборат аст дода шудааст. Барномае созед, ки аввал элементҳои чуфти массивро, баъд аз он элементҳои токи массивро сара намояд. Мисол: Элементҳои массив ин хел бошанд:

**89,45,62,32,12,15,46,78,95,65 онгоҳ элементҳоро бояд чунин сара кунад. Яъне
62,32,12,46,78,95,89,65,45,15**

```

uses crt;
type
mas=array[1.. 10] of integer;
var
b1,b2,b3:boolean;
i,j,a,n:integer;
x:mas;
begin
  clrscr;
  write('Miqdori elementhoi jadvalro darored');
  read(n);
  for i:=1 to n do

```

```

read(x[i]);
for i:=1 to n-1 do
  for j:=I+1 to n do
    begin
      b1:=( (x[i]mod 2=1) and (x[j]mod2=0) );
      b2:=(x[i]mod 2=1) and (x[j]mod2=0) and (x[i]>x[j]);
      b3:=(x[i]mod 2=1) and (x[j]mod2=1) and (x[i]<x[j]);
      if (b1 or b2 or b3)
        then
          begin
            a:=x[j];
            x[j]:=x[i];
            x[i]:=a;
          end;
    end;
  end;
for i:=1 to n do
  write(x[i], ' ')
end.

```

21. Адади натуралии N дода шудааст. Барномае тартиб диҳед, ки рақами калонтарини ин адад ва чой онро муайян намояд. Мисол : 573863 рақами калонтарини ин адад 8, чои он дар адад 4-ум аз чап.

```

uses crt;
var m,n,max:longint;
i,k,p:word;
begin
  clrscr;
  repeat
    write (ададро дохил кунед-'); readln(n);
  until n>0;
  m:=n;
  k:=1;
  while m div 10>0 do
    begin
      k:=k+1;
      m:=m div 10;
    end;
  max:=-1;
  p:=1;
  m:=n;
  for i:=k downto 1 do
    begin
      if m mod 10>max then
        begin
          max:=m mod 10;
          p:=i;
        end;
    end;
  end;

```

```

end;
m:=m div 10;
end;
writeln('Адади калонтарин=',max, '   чои ишголкардаи он дар
ракам=',p);
readln;
end.

```

22. Массиви X ки аз N элементҳои адади бутун ташкил ёфтааст, дода шудааст. Барномае тартиб диҳед, ки элементҳои калонтарини массив ва чои ишголкардаи онро муайян намояд. Мисол $x=5$ $x(1)=3$, $x(2)=7$, $x(3)=17$, $x(4)=1$, $x(5)=4$ **Ҷавоб: Элементи калонтарини массив=17, чои он=3**

```

uses crt;
var i,n,max,nmax:integer;
x:array[1..25] of integer;
begin
clrscr;
write('Miqdori elementxoi massivro doxil kuned=');
readln(n);
for i:=1 to n do begin
write('n(',i,')=');
readln(x[i]);
end;
max:=x[1]; nmax:=1;
for i:=2 to n do
if x[i]>max then
begin
max:=x[i]; nmax:=i;
end;
writeln('Elementi kalontarini massiv=',max,' joi
on=',nmax); readln;
end.

```

23. Барномае тартиб диҳед, ки элементҳои массиви додаршударо бо тартиби зидшавӣ сара намояд. Мисол: Элементҳои массив ин намудро дошта бошанд, 12,32,31,15,16 онгоҳ барномаонро чунин сара менамояд:12,15,16,31,32

```

uses crt;
var i,n,j:integer;
b:word;
y:array [1..100] of word;
begin
clrscr;
write('Miqdori elementhoi massivro doxil
namoed=');readln(n);
for i:=1 to n do
begin

```

```

write('y[' ,i, ']='); readln(y[i]); end;clrscr;
writeln('Massivi Y pesh az sarakuni ');
for i:=1 to n do write (y[i], ' ');
writeln;
for j:=1 to n-1 do
for i:= 1 to n-j do
if y[i]>y[i+1] then begin
b:=y[i]; y[i]:=y[i+1];
y[i+1]:=b; end;
writeln;
writeln('Massivi sarakardashudai Y');
for i:=1 to n do
write(y[i], ' '); writeln; readln;
end.

```

24. Массиви А дода шудааст. Барномае тартиб диҳед, ки аз массиви додашудаи массиви В ро созад, ки дар он фақат эленментҳои чуфти массиви А иштирок наояд. Мисол: Бигзор элементҳои массив ин намудро дшта бошад: 12,31,13,,16,17 онгоҳ барнома аз ин фақат ададҳои чуфти онро интихоб менаояд. 12,16

```

uses crt;
var a,b:array[1..20] of word;
k,m,i:byte;
begin
clrscr; write ('Miqdori elemnhoi massivro doxil
kuned=');readln(k);
m:=0;
for i:=1 to k do begin
write ('a[' ,i, ']=');readln(a[i]); if a[i] mod 2=0 then
begin
m:=m+1; b[m]:=a[i];
end; end;
if m<>0 then
for i:=1 to m do
write(b[i], ' ')
else write ('Dar massiv elementhoi juft mavjud
nest');readln;
end.

```

25. Массиви У, ки аз N ададҳои бутун иборат аст, дода шудааст. Барномае тартиб диҳед, ки аз ин массив , массиви Z-ро ҳосил кунад, ки дар он аввал элементҳои манфии массиви У, баъд элементҳои мусбат ва дар охир нулҳо наившта шаванд. Мисол: элементҳои -1,12,-32,56,0 бошад , онгоҳ барнома аввал ададҳои манфӣ, баъд, мусбат сониян нолро дар дигар массив ҳосил мекунад, яъне -1,-32,12,56,0

```

uses crt;

```

```

var y,z:array[1..50] of integer;
i,k,n:integer;
begin
clrscr;
write('Miqdori elementhoi massivro doxil kuned (n<=50)=');
readln(n);
for i:=1 to n do begin
write('y[' ,i, ']=');
readln(y[i]);
end; k:=0;
for i:=1 to n do
if y[i]<0 then
begin
k:=k+1;
z[k]:=y[i];
end; for i:=1 to n do
if y[i]>0 then begin
k:=k+1;
z[k]:=y[i];
end;
for i:=1 to n do
if y[i]=0 then begin
k:=k+1; z[k]:=y[i]; end;
writeln('Massivi Y ');writeln;
for i:=1 to n do
write(y[i], ' '); writeln; writeln;
writeln('Massivi sarakardashuda');
writeln;
for i:=1 to n do
write(z[i], ' '); writeln; readln;
end.

```

26. Барномае тартиб диҳед, ки элементҳои массиви додашударо аз баръаксаш нависад. Мисол :2,6,7,9,56 бошад, онгоҳ барнома чунин массивро ҳосил мекунад: 56,9,7,6,2

```

uses crt;
var x:array [1..100] of integer;
i,n,b:integer;
begin
clrscr;
write('Miqdori elemenhoi massivro doxil
namoed=');readln(n);
for i:=1 to n do begin
write('x[' ,i, ']=');readln(x[i]);
end; writeln;
writeln('Massivi dodashuda');

```

```

for i:=1 to n do
write(x[i], ' ');
for i:=1 to n div 2 do
begin
writeln;b:=x[n+1-i]; x[n+1-i]:=x[i];
x[i]:=b; end;
writeln ('Massivi sarakardashuda');
for i:=1 to n do write(x[i], ' ');readln;
end.

```

27. Массиви N-и аз элементҳо бутун таркибёфта дода шудааст. Барномае созед, ки номери элементҳои мусбат ва манфии массивро аниқ намояд. Мисол: Агар элементҳои массив ин намуд дошта бошанд, -1,-56,23,-15,16, онҳо дар экран чунин ҷавоб бояд ҳосил шавад: Номери элементҳои мусбат=3,5 номери элементҳои манфӣ=1,2,5

```

uses crt;
type
massiv=array[1..20] of real;massiv1=array[1..20] of
integer;
var a,s:massiv1;y:massiv;i,k,l,n:integer;
begin
clrscr;
write('Miqdori elementhoi massivro doxil
kuned=');readln(n);
for i:=1 to n do begin
write('y[' ,i, ']=');readln(y[i]);
end; k:=0;l:=0;
for i:=1 to n do begin
if y[i]>0 then begin
k:=k+1; s[k]:=i; end;
if y[i]<0 then begin
l:=l+1;a[l]:=i;end;
end;writeln;
writeln('Nomeri elementhoi musbati massiv');
for i:=1 to k do
write(s[i], ' ');writeln;writeln;
writeln('Nomeri elemethoi manfii massiv');
for i:=1 to l do
write(a[i], ' '); writeln; readln;
end.

```

28. Сатри аз қавсҳо иборат буда дода шудааст. Барномае созед, ки тугри ё нотугри будани қавсҳоро муайян намояд. М:

((()))(нотугри ((()))() тугри

```

uses crt;
var a,b:string;

```



```

i,l,c,d:integer;
begin
clrscr;
write('Kavshoro doxil kuned-');readln(a);
l:=length(a);
for i:=1 to l do
begin
b:=copy(a,i,l);
if b='(' then c:=c+1; if b=')' then d:=d+1;
if c<d then break; end;
if c=d then writeln('qavsho tuqri') else writeln('qavsho
notuqri');
readln;
end.

```

29. Барномае тартиб диҳед, ки суммаи ададҳои соддаи массивро ҳисоб намояд.

```

uses crt;
var c:array[1..50] of word;
i,j,n:byte;s:word;pr:boolean;
begin
clrscr;
write('Miqdori elementhoi massivro doxil
kuned=');readln(n);
for i:=1 to n do
begin
write('c[' ,i, ']=');readln(c[i]);
end;
s:=0;
for i:=1 to n do
begin
pr:=true;
for j:=2 to c[i] div 2 do
if c[i] mod j=0 then
begin
pr:=false; break;end;
if pr then s:=s+c[i];
end;
writeln('Summai adadhoi soddai massiv=',s); readln;
end.

```

30. Барномае тартиб диҳед, ки суммаи ададҳои аз диагонал болои матрицаи A-ро ҳисоб намояд.

```

uses crt;
var a:array[1..15,1..10] of real;
i,j,n,m:integer;s:real;
begin

```

```

clrscr;
writeln('Miqdori elementhoi massivro doxil kuned');
write('miqdori satrho=');readln(n);
write('Miqdori sutunho=');readln(m);
for i:=1 to n do
for j:=1 to m do
begin
write('a[' ,i, ', ',j, ']=');readln(a[i,j]);
end;
s:=0;
for i:=1 to n do
for j:=1 to m do
if j>i then s:=s+a[i,j];writeln;
writeln ('matrijai A chunun namud dorad:');writeln;
for i:=1 to n do begin
for j:=1 to m do
write (a[i,j]:8:3, ' ');
writeln;writeln;
end;
writeln('Summai elementhoi az dioganal
bolo=',s:8:3);readln;
end.

```

31. Барномае тартиб диҳед, ки миқдори элементҳои мусбати массиви квадратии A, ки дар периметр ва диагонали он ҷойгир шудааст.

```

uses crt;
var a:array[1..10,1..10] of integer;
i,j,n,k:integer;
begin
clrscr;
write('Chenaki matrisai kvadaratiro doxil
kuned=');readln(n);
for i:=1 to n do
for j:=1 to n do begin
write('a[' ,i, ', ',j, ']=');readln(a[i,j]);end;
writeln('Matrisai zerin doxil karda shuda bud');
for i:=1 to n do
begin
for j:=1 to n do
write(a[i,j], ' ');writeln;
end; k:=0;
for i:=1 to n do
begin
if (a[i,j]>0) then k:=k+1;
if (a[i,n-1+1]>0) then k:=k+1;
end;

```

```

for i:=2 to n-1 do
begin
if (a[i,1]>0) then k:=k+1;
if (a[n,i]>0) then k:=k+1;
if (a[i,1]>0) then k:=k+1;
if (a[i,n]>0) then k:=k+1; end;
if (n mod 2 <>0) and (a[(n div 2)+1,(n div 2)+1]>0) then
k:=k-1;
writeln; write('Miqdori elementhoi musbat=',k); readln;
end.

```

32. Адади натуралии N дода шудааст. Барномае созед, ки чадвали зеринро хосил кунад. Мисол: Хангоми N=10 будан

1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
1	2	2	2	2	2	2	2	2	1
1	2	3	3	3	3	3	3	2	1
1	2	3	4	4	4	4	3	2	1
1	2	3	4	5	5	4	3	2	1
1	2	3	4	5	5	4	3	2	1
1	2	3	4	4	4	4	3	2	1
1	2	3	3	3	3	3	3	2	1
1	2	2	2	2	2	2	2	2	1
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

```

uses crt;
var I,j,n,k,t:integer;
a:array[1..20,1..20] of integer;
begin
clrscr;
write('n-ro doxil
kuned=');readln(n); t:=n div
2+1;
for k:=1 to t do begin
for i:=k to n+1-k do begin
for j:=k to n+1-k do begin

```

```

a[k,j]:=k;
a[j,n+1-k]:=k;
a[n+1-k,j]:=k; a[j,k]:=k;
end;
end;
end;
for i:=1 to n do begin
for j:=1 to n do begin
write(a[I,j]:2);end;
writeln;
end;
readln;
end.

```

33. Хангоми k=3 барномаи сохтани массиви A[n,n] –ро тартиб диҳед. Масалан хангоми n=4 будан натича бояд чунин бошад.

1	2	0	0
2	1	2	0
0	2	1	2
0	0	2	1

```

Uses crt;
Var I,j,n:integer;
A:array[1..20,1..20] of integer;
Begin
Write('n-ro doxil kuned=');readln(n);

```

```

For i:=1 to n do begin
For j:=1 to n do begin
A[I,j]:=0;
If abs(i-j)=0 then a[I,j]:=1;
If abs(i-j)=1 then a[I,j]:=2;
Write(a[I,j]:3);
End; writeln;end;readln;
End.

```

34. Ҳангоми $AA+BB=SBS$ будан барномае тартиб диҳед, ки рақамҳои A, B, S , ро ёбед

```

Uses crt;
Var a,b,s:integer;
Begin
Textcolor (4); textbackground(8);
Clrscr ;
For a:= 1 to 9 do Begin
For b:=1 to 9 do Begin
For s:=1 to 9 do Begin
If (11*(a+b))=(101*s+10*b) then writeln('AA+BB=SBS', '
A=',a, ' B=',b, ' S=',s);
End; End; End; Readln; End.

```

35. Адади натурали мукамал гуфта мешавад, агар ба ғайр аз худаш ба ҳамаи тақсимшавандаҳои баробар бошад. Масалан: 6 – адади мукамал зеро он ба ҳамаи тақсимшавандаҳои баробар аст, яъне $6=1+2+3$, адади 8 мукамал нест яъне $8>1+2+4$, Барномае тартиб диҳед, ки ҳамаи ададҳои мукамали аз N хурд бударо ёбад.

```

Uses crt;
Var
N,m,s,I:integer; K:integer; Net:Boolean;
Begin
Net:=true;
Textcolor(7); textbackground(13); clrscr;
Write ('N ro doxil kuned=');readln(n);
For m:=2 to n-1 do
Begin
K:=m div 2; s:=0; I:=1;
For I:=1 to k do if frac(m/I)=0 then s:=s+i;
If s=m then begin net :=false; writeln ('adadi-',m, '
mukkamal'); end;
End;
If net then writeln ('adadi mukkamali az-',n, ' xurdbuda
mavjud nest');
Writeln('az-',n, ' xurd digar adadi mukkamal nest');

```

```
Readln ;
End.
```

36. Дар сабат якчанд себҳо мавҷуд аст. Агар аз сабад 2 тоги, 3 тоги, 4 тоги, 5 тоги, 6 тоги себ гирем, ҳар сафар дар сабад якто себ боқӣ мемонад. Агар 7-тоги себ гирем дар сабад себ боқӣ наемонад. Барномае тартиб диҳед, ки дар сабад чандто себ буданаширо аниқ намояд.

```
Uses Crt;
Var s,i:Integer; B:boolean;
Begin
TextColor(Yellow); TextBackGround(Blue); ClrScr;
s:=0;
Repeat
s:=s+7;b:=True;
For i:=2 To 6 Do
Begin
If (s mod i)<>1 Then b:=False;
End;
Until b;
WriteLn('Dar sabad =',s,' to seb mavjud ast');
ReadLn;
End.
```

37. Барномае тартиб диҳед, ки калонтарин тақсимқунандаи умуми (КТУ) ва хурдтарин қаратии умумии (ХКУ) ададҳои А ва В ёбад. Мисол: А=15, В=20 бошад онгоҳ, КТУ=5. ХКУ=60 мешавад.

```
uses crt;
var a,b,p : real;
    KTU,XKU : real;
begin
clrscr;
write('a=');readln(a);
write('b=');readln(b);
p:=a*b;
while a<>b do
if a>b then a:=a-b
else b:=b-a;
KTU:=a;
XKU:=p/KTU;
writeln('KTU:',a);
write('XKU:',XKU);
readln;
end.
```

38. Барномае тартиб диҳед, ки миқдори соат, дақиқа ва сония рӯхи додшударо ҳисоб намояд. Мисол ҳангоми 10 рӯз будан 240 соат, 1440 дақиқа, 86400 сония мешавад.

```
uses crt;
var ruz, soat, daqqiqa, soniya : extended;
begin
  clrscr;
  write('ruzro doxil kuned= ');
  readln(ruz);
  soat:=24*ruz;
  daqqiqa:=60*soat;
  soniya:=60*daqqiqa;
  writeln('Miqdori soat, daqqiqa, soniya dar ', ruz:0:0, ' ruz
chunin ast:');
  writeln;
  writeln('Miqdori soat : ', soat:0:0);
  writeln('Miqdori daqqiqaho : ', soniya:0:0);
  writeln('Miqdori soniyaho : ', daqqiqa:0:0);
  readln;
end.
```

**39. Барномаи ҳисоб намудани факториали ададро тартиб диҳед. Мисол:5!
Факториал яъне $5!=1*2*3*4*5$ ё $7!$ факториал яъне $7!=1*2*3*4*5*6*7$**

```
uses crt;
var f,n,i : integer;
begin
  clrscr;
  write('n='); readln(n);
  f:=1;
  for i:=1 to n do f:=f*i;
  write('factoriali adadi ', n, ' ba adadi ', f, ' barobar
ast');
  readln;
end.
```

40. Секунҷаи ABC бо координатаҳояш $A(x_1;y_1)$, $B(x_2;y_2)$, $C(x_3;y_3)$ дода шудааст. Барномае тартиб диҳед, ки баробарпахлӯ баробартараф будан ё набудани секунҷаи мазкурро муайян намояд.

```
uses crt;
var x1, x2, x3, y1, y2, y3, a, b, c : real;
begin
  clrscr;
  write('x1='); readln(x1);
  write('y1='); readln(y1);
  write('x2='); readln(x2);
  write('y2='); readln(y2);
```

```

write ('x3=');readln(x3);
write ('y3=');readln(y3);
a:=sqrt (sqr (x1-x2)+sqr (y1-y2));
b:=sqrt (sqr (x2-x3)+sqr (y2-y3));
c:=sqrt (sqr (x1-x3)+sqr (y1-y3));
if (a=b)or(a=c)or(b=c) then write('равнобедренный')
else write('не равнобедренный');

readln;
end.

```

41. Пайдарпаии аз рақамҳо иборат буда дода шудааст. Барномае тартиб диҳед, рақами аз ҳама бисёр иштирок кардаи пайдарпайиро чоп намояд. Мисол : 1232232. Дар ин пайдарпайи рақами 2 аз ҳама зиёд иштирок менамояд, яъне натиҷа 2

```

uses crt;
var n,n1,n2,ii,i,j:longint;
    m,a:string;er:integer;
begin
  clrscr;
  write('Paydarpayiro doxil kuned:');readln(a);
  n:=length(a);
  for i:=1 to n-1 do
    for j:=i+1 to n do
      begin
        val(a[i],n1,er);
        val(a[j],n2,er);
        if n1>n2 then begin
          m:=a[i];
          a[i]:=a[j];
          a[j]:=m[1];
          end;
        end;
      for i:=1 to n do
        begin
          val(a[i],ii,er);
          if ii<>i then begin
            write(i);
            readln;halt;
            end;
          end;
        write('Dar in paydarpayi raqami takrorshavanda mavjud
nest');
        readln;
      end.

```

42. Барномаи ҳисоб намудани секунҷаи Паскалро тартиб диҳед. Мисол ;Ҳангоми $n=5$ будан секунҷаи зеринро дар файли алоҳида бо номи nat.txt ҳосил намоянд.

```

1
1 1
1 2 1
1 3 3 1
1 4 6 4 1
1 5 10 10 5 1

```

```

uses crt;
const nmax=20;
var a:array[0..nmax,0..nmax] of longint;
n,i,j,k:byte;
f:text;
begin
clrscr;
repeat
write('qatori sekunjai paskal az 1 to ',nmax-1,' n=');
readln(n);
until n in [1..nmax-1];
a[0,0]:=1;
a[1,0]:=1;
a[1,1]:=1;
for i:=2 to n do
begin
a[i,0]:=1;
for j:=0 to i-1 do
begin
if j=i then a[i,j]:=1
else a[i,j]:=a[i-1,j-1]+a[i-1,j];
end;
end;
if n<13 then k:=4
else if n in [13..15] then k:=5
else k:=6;
assign(f,'nat.txt');
rewrite(f);
for i:=0 to n do
begin
write(f,' ': (n-i+1+((k div 2)-1)*(n-i)));
for j:=0 to i do
write(f,a[i,j]:k);
writeln(f);

```

43. Се аъзо аввали пай дар пайи маълум $(-1,0,1)$. Аъзои оянда ба суммаи се аъзои пештара баробар бошад, барномаи ёфтани аъзои N -уми пайдарпайро

тартиб дихед. ($N < 100$). Мисол хангоми N ба 6 баробар будан натича чунин бояд бошад.

Azoi 1-um ba $-1.0E+0000$ barobar ast.

Azoi 2-um ba $0.0E+0000$ barobar ast.

Azoi 3-um ba $1.0E+0000$ barobar ast.

Azoi 4-um ba $0.0E+0000$ barobar ast.

Azoi 5-um ba $1.0E+0000$ barobar ast.

Azoi 6-um ba $2.0E+0000$ barobar ast.

```
uses crt ;
Var
I,n : integer ;
A,b,c,d:real;
Begin
Textcolor(6); textbackground(9);
Clrscr;
Write ('Adadi naturalii N-ro doxil kuned :');readln (n);
A:=-2; b:=-1; c:=2;
For I:=1 to n do
Begin
D:=a+b+c;
Writeln ('azoi ',i,'-um ba ',d:1,' barobar ast');
A:=b; b:=c; c:=d;
End;
Readln ;
End.
```

44. Агар n, m ададҳои натурали бошанд, суммаи квадрати рақамҳои n ба m баробар будан ҳамаи ададҳои аз n хурд бударо ёбед. Мисол Хангоми $n=100$, $m=16$ будан натича чунин мешавад. $4, 13, 22, 31, 40$. Чунки $4^2=16, 1+3=4^2=16, 2+2=4^2=16, 3+1=4^2=16, 4+0=4^2=16$

```
Uses Crt;
Var
n,m,j,i,v,sum,code,len:Integer; s :String;
Procedure Summa ;
Begin
Str(i,s); Len:= length(s); Sum:=0;
For j:=1 To len Do
Begin
Val(s[j],v,code); Sum:=sum +v;
End;
If(sum* sum)=m then WriteLn(s);
End;
Begin
TextColor(Yellow); TextBackGround(Blue); ClrScr;
Write('Adadi naturalii N -ro doxo; kuned:'); ReadLn(n);
Write('Adadi naturalii M-ro doxil kuned:'); ReadLn(m);
For i:=1 To n-1 Do Summa;
readln; End.
```

45. Сайёхатчи барои ба Британияи Кабир рафтан 1000 доллари Америкоиро ба фунт стерлинг иваз намуд. Дар ҳамон вақт курси валюта 1 фунт стерлинг 1,45 доллар буд. Ба баъзе сабабҳо сайёхатро бекор намуд ва мачбур шуд, ки 689, 45 фунт стерлингро ба доллар иваз намояд. Дар ин вақт 1 фунт стерлинг ба 1,38 доллар рост омада сайёхатчи 951, 72 доллар гирифт. Агар сайёхатчи барои аз нисфи суммаи ибтидои кам шудан иваз намояд, вай чанд маротиба ин чараёро такрор намуданаш лозим аст. Дар ҳар як ивазкуни чанд доллар мемонад?. Барномаи баровардани натиҷаи ин масъаларо тартиб диҳед.

```
Uses Crt;
Const fd=1.45;df=1.38;
Var s:Real;
i:Integer;
Begin
TextColor(Yellow); TextBackGround(Blue); ClrScr;
s:=1000;i:=0;
Repeat
s:=(s/fd)*df;Inc(i);
WriteLn('Dar ',i,'-ivazkuni:S=',s);
Until s<500;
ReadLn;
End.
```

46. Чадвали N ченакаи A дода шудааст. Ҳар як элементи чадвалро бо элменти калон баъд аз худаш омада иваз намояд. Агар ин ҳел элемент мавҷуд набошад, онгоҳ онро бо 0 иваз намояд. Мисол : A:=1 3 2 5 3 4 Ч:= A=3 0 5 0 4 0

```
Uses Crt;
Var
A:Array [1..100] of Integer;
i,j,n:Integer;
bor:Boolean;
Begin
TextColor (14); TextBackground(1); ClrScr;
Write ('Chenaki jadvalro doxil kuned:'); ReadLn(n);
Write ('Elementhoi jadvalro doxil kuned:');
For i:=1 to n do begin Write ('A(',i,')=');
ReadLn(a[i]);
end;
For i:= 1 To n-1 Do
Begin
J:=I+1;
If a[i]<a[j] Then a[i]:=a[j] else a[i]:=0;end;
for i:=1 to n-1 do begin
Write (a[i]);
end;
write(0);
ReadLn;
end.
```

47. Порча бо координатахояш дода шудааст. Барномае, тартиб диҳед, ки дар ин порча хобидна ё на хобидани нуктаи додашударо муайян намояд.

```
uses crt;
var x1,x2,x3,y1,y2,y3 : real;
begin
  clrscr;
  writeln('Координатаи порчаро дохил намоед');
  write('x1=');readln(x1);
  write('y1=');readln(y1);
  write('x2=');readln(x2);
  write('y2=');readln(y2);
  writeln('Координатаи нуктаро дохил намоед');
  write('x3=');readln(x3);
  write('y3=');readln(y3);
  if (x3-x1)*(y2-y1)-(y3-y1)*(x2-x1)=0
    then write('мехобад')
    else write('намехобад');
  readln;
end.
```

48. N-то хаворанг ва M-то муши сафед дар намуд доира ништаанд. Гурба аз руи доира ба раввиши акрабаки соат ҳаракат намуда ҳар як S-мушро меҳурад. Ҳисоб аз муши хаворанг сар мешавад. Баъди маълум вақт K-то муши хаворанг ва L-то муши сафед монда бошад, барномаи аниқ намудани дар аввал мушон бо чи ҳел тартиб буданро тартиб диҳед.

```
uses crt;
var n,m,s,k,l:integer;
nm,qadam:integer;
son:array[1..100] of integer;
del,_del:integer;
i,h1,h2:integer;
begin
  clrscr;
  write('Чандто муши хаворанг-');readln(n);
  write('Чандто муши сафед-');readln(m);
  write('Чандто муши хаворанг зинда монд-');readln(k);
  write('Чандто муши сафед зинда монд-');readln(l);
  write('Гурба чанд кадам парад-');readln(s);
  nm:=n+m; _del:=nm-k-l;
  for i:=1 to nm do son[i]:=1;
  del:=0;qadam:=0;i:=0;
  repeat
  inc(i);if i>nm then i:=i-nm;
  if son[i]=1 then inc(qadam);
  if qadam=s then begin qadam:=0;son[i]:=0;inc(del);end;
  until del=_del;
  h1:=0;h2:=0;
```

```

for i:=1 to nm do
begin
case son[i] of
1:begin
if h1<k then begin inc(h1);write(i,'-Хаворанг',' ');end
else write (i,'-сафед',' ');
end;
0: begin
if h2<n-k then begin inc(h2); write(i,'-хаворанг',' ');end
else write(i,'-сафед',' ');
end;
end;
end;
end;
readln;
end.

```

49. Кенгуру дар майдон хачмаш N катак буда факат ба пеш чахида метавонад. Имконияти чахидани кенгуру ба бисёриаш K катак бошад. Аз сар то охир майдон кенгуру бо чанд усул тай кардана мумкин. Барнома тартиб диҳед.

```

uses crt;
var n,k,i,j:integer;
s:array[1..1000] of integer;
begin
write('Хачми майдонро дохил кунед =');readln(n);
write('Кенгуру чанд катак чахида метавонад =');readln(k);
s[1]:=1;
for i:=2 to k do s[i]:=s[i-1]*2;
for i:=k+1 to n do
begin s[i]:=0;
for j:=i-k to i-1 do s[i]:=s[i]+s[j]];
end;
writeln('Кенгуру майдонро бо ',s[n],' усул тай кардан мумкин');
readln;
end.

```

50. Агар ададҳо суммаи ракамҳои тоқ будар обе фосила нависем сатри зерин ҳосил мешавад. 1357910121416182123...

Барномае тартиб диҳед, ки дар ҷои N -ум қадам ракам мавҷуд буданаширо аниқ намояд.

```

uses crt;
var i,j,n:integer;
k,l,n1:integer;
_i,r:string;
s,v,code:integer;
begin
write('Raқami chandumro donistan mexohed=');readln(n);

```

```

k:=0;i:=0;
repeat
inc(i);str(i,_i);
l:=length(_i);
s:=0;
for j:=1 to l do
begin
val(_i[j],v,code);
s:=s+v;
end;
if odd(s) then k:=k+1;
until k>=n;
n1:=l-(k-n);
r:=_i[n1];
writeln ('Dar qatori ',n,' raqami ', r);
writeln('In adadi ',_i,' raqami ',n1,'-um');
readln;
end.

```

51. Ду порча бо координатахош дода шудааст. Барномае, созед, ки хамдигарро буридан ё набуридани онхоро аниқ намояд

```

Uses crt;
Var x1, x2, x3, x4, y1, y2, y3, y4, l, l1, l2, p, p1, p2:
Real;
Begin
Clrscr;
Writeln ('Koordinatahoi porchai 1-umro doxil namoed');
Write ('x1='); readln (x1); Write ('y1='); readln (y1);
Write ('x2='); readln (x2); Write ('y2='); readln (y2);
Write ('x3='); readln (x3); Write ('y3='); readln (y3);
Write ('x4='); readln (x4); Write ('y4='); readln (y4);
If x1<x2 then l1:=x1 else l1:=x2;
If x3<x4 then l2:=x3 else l2:=x4;
If l1>l2 then l:=l1 else l:=l2;
If x1>x2 then p1:=x1 else p1:=x2;
If x3>x4 then p2:=x3 else p2:=x4;
if p1>p2 then p:=p2 else p:=p1;
If l<=p then write ('In porchaho yakdigarro meburand') else
Write ('In porchaho yakdigarro nameburand'); Readln;
End.

```

52. Барномаи ҳисоб намудани масофаи нукта аз хати ростро тартиб диҳед.

```

Uses crt;
Var x1, x2, x3, y1, y2, y3, a, b, c, d, t:Real;
Begin
Clrscr;
Writeln ('Koordinatahoi xati rostro darored:');
Write ('x1='); readln (x1); Write ('y1='); readln (y1);

```

```

Write ('x2='); readln (x2); Write ('y2='); readln (y2);
Write ('x3='); readln (x3); Write ('y3='); readln (y3);
a:=y2-y1;      b:=x1-x2;
c:=-x1*(y2-y1) +y1*(x2-x1);
t:=sqrt(a*a+b*b);
d:=abs((a*x3+b*y3+c)/t);
write ('masofai bayni onho=',d);
readln;
end.

```

**53. Барномаи ҳисоб намудани ҳосили зарби пайдарпайи зеринро тартиб диҳед
(2/1),(2/3),(4/3),(4/5)...n
1 (вариант)**

```

uses crt;
var s:real;a,b,c,d,i,n:integer;
begin
clrscr;
write('N-ro doxil kuned=');readln(n);
s:=1;a:=2;b:=1;c:=0;d:=1;
for i:=1 to n do begin
s:=s*(a/b);
c:=c+1;d:=d+1;
if c=2 then begin a:=a+2;c:=0;end;
if d=2 then begin b:=b+2;d:=0;end;
end;
writeln('Natija=',s);
end.

```

54. Адади натуралии N дода шудааст. Барномае тартиб диҳед, ки миқдори ракамҳои гуногуни ин ададро аниқ намояд.

```

uses crt;
var s:string;
    r:real;
    i,j,n,a:integer;
begin
clrscr;
r:=0;
write('adadro doxil kuned-');
readln(a); str(a,s);
for i:=1 to length(s) do begin
n:=0;
for j:=1 to length(s) do begin
if s[i]=s[j] then inc(n);
end;
r:=r+1/n;
end;
writeln('miqdori adadhoi gunogun = ', r:1:0); readln;
end.

```

55. Барномае тартиб дихед, ки полиндром будан ё набудани ададҳои аз 0 то 999 муайян намояд.

```
Uses crt; label n1;
var a,k,x: LongInt; c,b,y: string;
begin
clrscr; b:='';
Write('adadni kiriting=');ReadLn (a);str(a,y);
if a>999 then begin writeln('0 dan 999 gacha bulgan sonni
kiritng');goto n1;end;
repeat
x:=(a mod 10); str(x,c);b:=b+c; a:= a div 10;
until a = 0;
if y=b then writeln(y, ' son polindrom') else writeln( y, '
son polindrom emas');
n1:end.
```


